

služiti sv. maše za ruskega carja. Trije duhovniki moje škofije so se v ruskem ujetništvu. Ruski častniki so upali, da bodo koncem mesca aprila vkorakali v Budimpešto. Začetkom mesca maja pa mi je rekel ruski general: „Prevzvišenost! Videli boste, da se bo ta vojska nehala tako nenadoma, kakor se je pričela.“

Artilerijski boji s Srbi pri Turn-Severinu.

Iz Turn-Severina poročajo: V ponedeljek, 17. maja o polnoči, se je vršil med avstrijskimi in srbskimi baterijami hud artilerijski dvoboj. Z obstreljevanjem so pričeli Srbi, ko so opazili gibanje avstrijskih čet na sosednjem gorovju, toda bili so prisiljeni ustaviti svoj ogenj in se umakniti, kakor hitro so dobili prvi odgovor od naše izvrstne artilerije.

Boj za Belgijo.

Severno od Yperna so Nemci pred kratkim časom prodrli med krajema Steenstraate in Het Sas že tudi na zapadno stran ypernskega kanala. V slednjem območju artilerijskega ognja so sedaj Nemci te potojanke zapustili in se umaknili zopet na izhodno stran kanala.

Tudi na Francoskem med Lillom in Arrasom so Angleži v izmeri dobrih treh kilometrov pri Neuve Chapelle potisnili nemško fronto za dva strelska jarka nazaj.

O pomorski vojski.

Ameriški general Parson, ki se je vrnil iz Nemčije v Ameriko, je izjavil listu „Newyorker Zeitung“: Pomorsko vojsko bodo odločili nemški podmorski čolnari. Prava vojska podmorskih čolnov se bo pričela šele jeseni, 116 nemških podmorskih čolnov bo položilo okoli Angleške obreže 30.000 min. Ob začetku prave vojske podmorskih čolnov bo doživela Angleška razočaranja, proti katerim 42-cm top nič ne pomeni. 40 tisoč nemških delavcev ne prestopajo dela podmorske čolne.

Boj za Dardanele in Carigrad.

Zelo težko je dobiti jasno sliko o vojnih dogodkih pred Dardanelami. Turška poročila slikajo položaj zelo ugodno in pravijo, da so Angleži in Francozi dosedaj od svoje izkrcevalne armade izgubili nad 30.000 mrtvih in mnogo tisoč ranjenih in ujetih. — Turki pravijo, da so v zadnjem tednu izkrcanje sovražnih čet zabranili, nasprotna poročila pa zopet pravijo, da se izkrcavanje v redu vrši. — Turška torpedovka je dne 14. t. m. potopila angleško vojno križarko „Goliath.“ Potopilo se je do 600 mož. Poškodovani sta še dve drugi sovražni lažji in en torpedni čoln.

Upor na Portugalskem.

Na Portugalskem so v vseh večjih mestih in tudi na deželi izbruhnili veliki nemiri, ki so se razširili v splošno prekucijo. Ministrstvo generala de Castro je moralo odstopiti. Uporu se je pridružila tudi armada in mornarica. Več odstopivših ministrov so uporniki zaprli na vojne lačje. Predsednik ljudovlade de Arriaga je sestavo novega ministrstva poveril državniku Chagasu. Ko se je novi ministrski predsednik peljal dne 16. maja v Lizbono, je na neki postaji poslanec Ivan Freitas streljal nanj in ga težko ranil. Žandarji so na to napadalec ubili. Nemiri se nadaljujejo. Nekateri listi pišejo, da tropsporazum — hujska in podkupuje portugalske prekucije, ker vlada generala de Castro ni hotela pomagati tropsporazumu v sedanji vojski.

Uradne odredbe.

Zetvene komisije. Glasom naredbe c. kr. namestništva so poslani sezname udov žetvenih komisij, ki se morajo sestaviti v vsaki občini, c. kr. žetvenemu komisarju, ki je nastavljen za dotični okraj. C. kr. vinarski nadzornik gospod Franc Matjašič v Gradu se ni sprejel od vseh občin takih seznamov. Z ozirom na ministrsko naredbo z dne 5. avg. 1914 dr. zak. br. 200 in na oklice dne 26. marca t. l., ki smo ga objavili pred kratkim v našem listu, se pozivajo občinski uradi, da seznam kmalu upošljejo. Ako bi se želelo v predstojajoči zadevi še kje natančnejših pojasnil, naj se to zgoraj imenovanemu takoj naznani.

Popis letošnje žetve. C. kr. poljedelsko ministrstvo je z odlokom z dne 20. aprila 1915 odredilo, da morajo občinska predstojništva sporazumno z občinskimi žetvenimi komisijami sestaviti zanesljive podatke o obdelanih zemljiščih, na katerih so se nasadili, oziroma posejali važnejši poljski pridelki. Ob enem morajo županstva, oziroma žetvene komisije, podati politični oblasti poleg podatkov o obdelanih zemljiščih tudi sezname o domnevanem uspehu letošnje žetve. V ta namen so dobila županstva te dni od c. kr. okrajnih glavarstev potrebna navodila in izkazne pregledne tiskovine. Te tiskovine morajo župani do določenega roka pravilno izpolnjene vposlati okrajnemu glavarstvu. Pregledne tiskovine so tako razdeljene, da se mora vsaka vrsta poljskih pridelkov pose-

bej vpisati. Na primer: zimska in jara pšenica, zimska in jara rž, ječmen, oves, koruza, krompir, pesa in repa. Župani ali člani žetvenih komisij, ki sestavljajo pregledne tiskovine, morajo v posamezne razpredelke vpisati le številke in sicer se mora navesti velikost nasajenega prostora (njive) le v hektarjih. (En hetar je približno 1/4 orala.) Ta številka se vpiše v razpredelke I. Pričakovani uspeh žetve (razpredelke II) se označi v kilogramih in ne v hektolitrih ali mernikih. Povprečno se navadno računani mernik žita 40 do 50 kg. Uspeh žetve se mora natanko presoditi in domnevana množina posameznih pridelkov vpisati. Župani ali žetvene komisije si naj napravijo same zase seznam za vsakega posestnika. Okrajnemu glavarstvu pa se mora poslati le eden pregledni izkaz o stanju obdelanih zemljišč in o domnevanem uspehu letošnje žetve. Če bi županu ali članom žetvene komisije kaka stvar ne bila jasna, naj se obrne za nasvet do pristojnega c. kr. žetvenega komisarja ali do okrajnega glavarstva. — Na uradnem mestu se nam zatrjuje, da se je ta popis le za to odredil, da ima vlada sliko, kako daleč bomo izhajali z živili, ki jih v naših krajih pridelamo. Nihče se naj ne boji, da bi oblast kak pridelok na njivi posestniku s silo odvzela ali rekvirirala.

Spravljanje sena in skrb za pašnike. Poljedelsko ministrstvo je izdalo dne 6. maja odredbo, katera določa, da se morajo letos travniki in pašniki (v nižavah in planinah) popolnoma izrabiti, da se tako zagotovi napredek in vzdrževanje naše živinoreje. Žetvene komisije morajo skrbeti, da se za posestva, kojih posestniki so bili mobilizirani in kjer primanjkuje delavcev za spravljanje sena in otave, vse potrebno ukrene, da se pridelki ob pravem času spravijo. Žetvene komisije morajo do dne 1. junija poročati, ali se bodo vsi travniki, pašniki in planine izrabile za krmo, oziroma pašo, ali ne. Politične okrajne oblasti lahko posestnika travnikov ali pašnikov, ki niso izrabljeni, pozovejo, ako do konca junija ni spravil sena ali ni pasel živine na pašniku, da dotična zemljišča prepusti drugim, da ali travo pokosijo za suho krmo, ali pa pašnik izrabijo za pašo. Ako v določenem roku posestnik ne izvrši uradnega navodila, sme politična oblast dotične travnike in pašnike brezplačno odstopiti občini, v kateri leži dotično posestvo. Če pa kaka sosedna občina bolj nujno potrebuje travnike ali pašnike, se lanko isti odstopijo. Občina sme seno samo spraviti ali oddati posameznim občanom in sicer zastoj ali pa za nizko odškodnino. Isto velja glede pašnikov v nižavah in planinah. Občina sme na dotičnih travnikih in pašnikih uporabiti vse ceste, ki so potrebne, ali pa nove napraviti, in sploh vse ukreniti, kar je nujno potrebno za izrabljanje zemljišča. Dohodek travnikov in pašnikov pripada popolnoma občini ali pa dotičniku, kateremu je občina uporabo travnika ali pašnika prepustila. Lastnik zemljišča nima nikake pravice, zahtevati kako plačilo ali odškodnino. Ugovor proti tej odločbi je nedopustljiv. Kdor se ne ravna po teh določilih, se lahko kaznuje z denarno globo do 1000 K, ali pa z zaporom do enega mesca. Vrta, gaji in gozdovi so pri tej odredbi izvzeti. — Navodila, ki jih daje vlada z raznimi odloki, so res vsega uvaževanja vredna, a omeniti moramo, da so na primer skoro vsa izdana zelo pozna, ko se ne dajo več natančno izvesti. V tem oziru je želeli spremembe!

*** Nakupovanje in izvoz sena.** Štajersko c. kr. namestništvo je izdalo dne 26. aprila odredbo, ki določa, da smejo seno nakupovati pri pridelovalcih edino osebe, katere imajo potrebne poverilnice od političnih oblasti. Istotako smejo pridelovalci prodajati seno samo osebam, ki imajo uradne izkaznice za nakupovanje sena. Take izkaznice izdajajo c. kr. okrajna glavarstva. Kdor kupi seno za svojo lastno živinorejo, temu ni treba uradne poverilnice. Izključeno je torej le trgovsko nakupovanje sena. Prestopki zoper to odredbo se kaznujejo z 2–200 K globe, oziroma 6 ur do 14 dni zavora.

*** Ob Telovih procesijah.** C. kr. namestništvo razglasa, da se pri procesijah na Telovo ne sme trsiti trava in seno po cestah, potih in trgih, kakor je bilo ponekod običajno v prejšnjih letih.

*** Popis ovsca.** C. kr. štajersko namestništvo je odredilo, da se bo vršilo ponovno popisovanje zaloga ovsca, in sicer velja stanje ovsenih zalog dne 21. maja. Popisovanje se bo vršilo po občinah. Vsak, ki ima kaj ovsca, čeprav v majhni množini, ima dolžnost, da naznani svojo zalogo županstvu in sicer le samo pisмено po nalašč za to izdani uradni tiskovini. Tiskovina se mora natančno izpolniti v vseh predalcih, in sicer po stanju dne 21. maja. Vsak odbitek za lastno uporabo je nedovoljen. Prepovedano je zamolčati tudi najmanjšo množino ovsca. Pripomni se, da bi dotičnika, ki pri prvem popisovanju ni natančno napovedal množine svojega ovsca, sedaj naknadno ne zadela nobena kazen, ako bi sedaj pri novem popisovanju ovsca vse svoje zaloge ovsca natančno napovedal. Napačne napovedbe in zamolčanje zaloga ovsca bi imelo za posledico stroge kazni, vrhutega bi pa vsa zamolčana zaloga ovsca zapadla v prid države. — C. kr. namestništvo nas prosti, naj opozorimo posestnike ovsca, da morajo tudi ovsene zdrobi, ali z drugimi poljskimi pridelki z ovsom zmešane zmesi posebej na že dobljenem popisnem listu oblasti naznani.

*** Samo 1 kg ovsca na dan.** Ministrstvo je izdalo naredbo, s katero določa, da se od dne 17. maja naprej sme uporabljati za krmiljenje konj na dan sa-

mo 1 kg ovsca za enega konja. Prestopke zoper to naredbo bi kaznovala politična oblast z denarno globo do 5000 K, oziroma z zaporom do 6 mesecev. — Opomba uredništva: Kdor s to množino ne bi mogel izhajati ali kdor potrebuje oves tudi za druge neobhodne potrebe, recimo za kruh, za otrobe, za perutnino i. t. d., naj vloži prošnjo na c. kr. okrajno glavarstvo. Prošnjo lahko vloži tudi več posestnikov skupaj ali pa cela občina potem občinskega predstojnika.

*** Prepoved, konje z razvidnicami odstraniti iz njihovih nabornih krajev.** Z ukazom c. kr. ministrstva za deželno brambo z dne 30. julija 1914 dr. zak. št. 179 se je izdala prepoved, konje z razvidnicami odstraniti iz njihovih nabornih krajev. Na to se opozarja občinstvo, osobito posestnike konj, s pristavkom, da se prestopki te prepovedi kaznujejo z globo do 600 K, s katero globo se pa lahko združi zapor do enega mesca.

*** Prodaja živine.** V zadnji številki smo omenili uradno odredbo glede prodaje živine. Poljedelsko ministrstvo je naknadno odredilo, da morajo županstva natanko zapisovati, kam in komu se proda živina. — Ker so nekatera okrajna glavarstva in dežele določile, da se ne sme živina izvažati iz njih področja, je poljedelsko ministrstvo vse take in enake določbe proglašilo kot nedopustne. Živina se torej sme izvažati in uvažati v Avstriji iz vseh in v vse okraje, oziroma dežele. — Glede klanja telet in goveje živine je izšla dne 8. maja odredba, ki prinaša zopet nekaj strogih določil. Krave mlekarice in krave za pleme, telice in voli, stari do 2½ leta se ne smejo brez uradnega dovoljenja prodati mesarjem in zaklati. Pri bikih velja starostna meja dve leti. Teleta pod šestimi meseci se sploh ne smejo prodati mesarjem. Dovoljenje za klanje telet se da le tedaj, 1. ako je posestnik v zadnjih šestih mesecih najmanj dve tretjini telet odločil za pleme, 2. če se dokaže, da je tele tako betžno, da je za pleme nesposobno, 3. če ima posestnik premalo prostora za vzrejo, 4. ako se posestnik nahaja v tako slabem gospodarskem položaju, da je nujno potrebno tele prodati. Dovoljenje za prodajo izdajajo v občini posebni zaupniki, ki so uradno določeni od politične oblasti. Zaupniki morajo dati kupcu posebno uradno potrdilo. — Za plemensko živino, ki ni namenjena za mesarja, mora župan vpisati v potni list: „Živinice se ne sme zaklati.“ Take živine seveda mesar potem ne sme kupiti, ampak samo prodati samo za nadaljno plemensko vzrejo.

*** Izkaznice za nakup živine.** Poljedelsko ministrstvo je izdalo dne 8. maja odredbo, ki določa, da smejo živino nakupovati edino osebe, ki se izkažejo s posebnimi izkaznicami ali legitimacijami, katere izda c. kr. okrajno glavarstvo. Osebe, ki kupujejo živino za vojaštvo, morajo imeti izkaznice od vojaške oblasti in ob enem se izkaznice od okrajnega glavarstva. Izkaznice dobijo le zanesljive osebe. Živinski prekupci morajo voditi natančne sezname o nakupu in prodaji živine in morajo navesti tudi cene. Te sezname morajo prekupci na zahtevo vsak čas predložiti okrajnemu glavarstvu. Ako bi se zgodile pri nakupovanju živine kakšne nerednosti, ima okrajno glavarstvo pravico ustaviti izdajo živinskih potnih listov. V tem slučaju se smejo potni listi izdajati edino le z izrečnim dovoljenjem politične oblasti. Brez uradnega dovoljenja se smejo v tem slučaju izdati potni listi, ako kupi živinorejec živinice za vzrejo. Na živinski potni list pa se mora tedaj zapisati: „Živinice se ne sme zaklati.“ — Ljudstvo se opozarja, da naj vsakega prekupca, ki bi brez izkaznice nakupoval živino, naznani politični oblasti. Predno se začne pogovarjati s kupcem, ga pozovi, da ti pokaže izkaznico.

*** Cepljenje zoper svinjsko rudečico.** Dokazano je, da varnostno cepljenje zoper svinjsko rudečico zabraja nastop te kužne bolezni, ki v vročih poletnih mesecih napravi v naših krajih svinjerejem ogromno škodo. Mariborsko okrajno glavarstvo je dne 9. maja izdalo na vse župane razglas, ki naznanja, da se bo tudi letos, kakor prejšnja leta vršilo po celem okrajnem glavarstvu cepljenje svinj zoper rudečico. Župani morajo občane o tej odredbi obvestiti in ugotoviti, kateri posestniki hočejo svoje svinje dati cepiti zoper rudečico. — Če je mogoče, da bi bil kateri župan prezrl ta glavarstveni odlok — kar pri letošnjem ogromnem delu ni izključeno — naj ga posestniki sami na to opozorijo.

Žrebanje velike loterije Slovenske Straže v korist ubogim otrokom, vdovam in sirotam padlih junakov in invalidom že dne 31. maja. Takoj kupite srečke!

Razne novice.

*** Cesar pri sv. obhajilu.** Na praznik Kristusovega Vnebohoda je cesar v šenbrunski dvorni kapeli prejel sv. obhajilo. Obhajal ga je dvorni župnik dr. Seydl.

*** Osebna vest.** Zdravnik g. dr. Ivan Turšič zopet ordinira ob svojih navadnih urah v Mariboru, Stolna ulica št. 5.

*** Novi vojni kurat.** Č. g. Jožef Kuk, kaplan pri Sv. Lovrencu nad Mariborom, je imenovan vojnim kuratom v rezervi.